

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 04.02.2026 nr 8-1/890-1,
JDM/26-0167/-1K/
Meie 02.03.2026 nr 1.2-3/332-2

Eelnõu kooskõlastamine

Täname, et olete esitanud meile kooskõlastamiseks Vabariigi Valitsuse määruse „Muud väärtuslike andmetike kategooriad, nende andmetike nimekirjad ning avaldamise ja taaskasutamise tingimused ja kord“ eelnõu. Toetame üldiselt keeleandmetike ja riigi uuringute, teadustööde ja analüüside ning nende alusandmete suuremat süsteemset avalikustamist ulatuses, millel ei ole avalikustamist takistavaid piiranguid. Kooskõlastame eelnõu järgmiste märkusega arvestamisel.

1. Teeme ettepaneku seada Tervise Arengu Instituudile (TAI) eelnõu rakendamise erisus.

TAI teeb Eestis tervisestatistikat ja tervisealast teadustööd. Üle aastate on asutuse igapäevatöö tulemusel tekkinud eelnõus väärtuslike andmetikena käsitletud uuringuid, teadustöid ja analüüse ning nende alusandmeid väga palju. Nende tagasiulatuvalt kirjeldamine ja avalikustamine ei ole praktikas teostatav. Sellega seoses teeme järgmised ettepanekud:

- seada avalikustamise kohustus alates jõustumise hetkest, mitte tagasiulatuvalt kõigile varasemalt läbi viidud uuringutele;
- seada üleminekuajaks 12 kuud alates jõustumisest, sest TAI vajab selleks protsesside väljatöötamise ja töötajate koolitamise aega, sest puudutab suurt osa asutuse igapäevatööst.

2. Teeme ettepaneku olukorras, kus alusandmete avalikustamine ei ole võimalik, piirduda piirangu põhjendamisega.

Eelnõu § 6 lõige 4 viitab alustele, mis seavad praktikas piiranguid alusandmete avalikustamisele. Sellele vaatamata näeb eelnõu ette, et kui alusandmete täielik avalikustamine ei ole võimalik, avalikustab teabevaldaja siiski teatud infot. Meie hinnangul ei ole ka osaline avalikustamine viidatud piirangute korral võimalik. Teeme ettepaneku hetkel piirduda põhjendamise kohustusega eelnõus.

3. Mõisted vajavad täpsemat selgitamist.

Määruse rakendamiseks on vaja selgust, mida mõeldakse mõistete „uuring“, „teadustöö“ ja „analüüs“ all. Palume selles osas seletuskirja täpsustada.

4. Teeme ettepaneku mõõta andmetike kasutatavust ja tagada viitamiskohustus.

Eelnõu seletuskirjast ei selgu väärtuslikuks nimetatud andmetike tegelik väärtus ühiskonnas. Mõistame üldist vajadust läbipaistvuse ja andmete järele, kuid kaasnev halduskoormus peab olema saadava kasuga tasakaalus. Seetõttu teeme ettepaneku mõõta avalikustatud materjali

kasutatavust, võimalusel mõõta ühiskondlikku kasu ning tagada viitamiskohustus andmestike kasutamisel. Samuti oleks hea võimaldada viitamist lihtsustavaid lahendusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Liisi Lillipuu
Liisi.Lillipuu@sm.ee

Alice Sündema
Alice.Syndema@sm.ee